

Problem naturalizacji komunikacji. Znaczenie i informacja w świecie związków przyczynowych.

Zbysław Muszyński,

Instytut Filozofii, Wydział Filozofii i Socjologii UMCS w Lublinie

Celem projektu naturalizacji procesu komunikacji i jego składników, takich jak uczestnicy aktu komunikacji, język, znaczenia wyrażen językowych, treść komunikatu, zdolności podmiotowe, treść komunikowana jest próba usytuowania ich w ciągach zależności przyczynowych świata przyrodniczego, a przez to określenie zarówno koncepcyjnych, jak i ontologicznych możliwości ich naturalistycznego pojmowania.

Zadanie takie wymaga na wstępie odwołanie się do odpowiednio rozumianych kategorii naturalizmu/fizykalizmu oraz pojęć pokrewnych: redukcjonizmu, emergencji, prawa, wyjaśniania. Samo pojęcie przyczynowości zazwyczaj przyjmowane jest w jego sensie potocznym, czyli jako stały związek przyczyny i skutku.

Kognitywistyka (*cognitive science*) dostarcza odpowiednich założeń umożliwiających zmierzenie się z zadaniem naturalizacji komunikowania. Na gruncie kognitywistyki przyjmuje się zazwyczaj założenia o indywidualizmie oraz o naturalizmie, zarówno w warstwie ontologicznej, jak i metodologicznej. Pierwsze z nich zakłada, że komunikacja zachodzi między jednostkami, nie jest jednak komunikacją np. w grupie. Drugie zaś, że opis i wyjaśnienie zjawiska komunikacji musi być zgodne z metodologicznymi i ontologicznymi wymogami nauk przyrodniczych. W teorii komunikacji pojęcia ważne to: przekazywanie informacji/wiedzy, znaczenie przekazów czy treści myśli, rozumienie przekazu, a także odsyłanie komunikatu do określonych stanów rzeczy, czyli posiadanie własności semantycznych. Na szczególną uwagę zasługują jednak dwie kategorie ważne dla opisu przebiegu komunikacji: znaczenie/referencja i informacja.

Program naturalizacji komunikowania odwołuje się do tych koncepcji, które pozwolą określić w sposób naturalistyczny wiele podstawowych pojęć. Szczególnie ważne koncepcje to: teoria przyczynowej referencji oraz teoria informacji odwołująca się także do relacji przyczynowych. Pierwsza z nich służy do naturalistycznego wyjaśnienia semantycznych własności treści myśli podmiotu i znaczenia komunikatu, druga zaś stanowi podstawę naturalistycznego opisu komunikowanych informacji/wiedzy. Na gruncie kognitywistyki można też ująć w sposób naturalistyczny istotę języka oraz fenomeny podzielania treści i rozproszonego ich przetwarzania. Dodatkowo w ujęciu tym przyjmuje się eksternalistyczne (a nie internalistyczne) podejście do indywiduowania (ustalania) treści stanów mentalnych podmiotów jednostkowych.

Próby naturalistycznego ujęcia różnych aspektów funkcjonowania języka naturalnego natrafiają na liczne problemy. Niektóre z nich udaje się jednak ująć na gruncie kognitywistyki w miarę adekwatnie wobec zamierzeń programu naturalizacji. Referat przedstawia taki naturalizujący sposób myślenia o komunikowaniu.